

VENERABILIS BEDA PRESBYTER [672/3 - 735 post Chr.] HISTORIA ECCLESIASTICA GENTIS ANGLORUM

SIQUIDEM in ea [Britannia] **passus est** sanctus Albanus, de quo presbyter Fortunatus in Laude uirginum, cum beatorum martyrum, qui de toto orbe ad Dominum uenirent, mentionem faceret, ait:

Albanum egregium fecunda Britania **profert**.

Qui uidelicet Albanus, paganus adhuc, cum perfidorum principum mandata aduersum Christianos **saeuirent**, clericum quendam persecutores fugientem hospicio recepit; quem dum orationibus continuis ac uigiliis die noctuque **studere conspiceret**, subito diuina gratia **respectus**, exemplum fidei ac pietatis illius coepit aemulari, ac salutaribus eius exhortationibus **paulatim** edoctus, relictis idolatriae tenebris, Christianus integro ex corde factus est. Cumque praefatus clericus aliquot diebus apud eum hospitaretur, peruenit ad aures **nefandi** principis confessorem Christi, cui necdum fuerat locus martyrii deputatus, **penes** Albanum latere. Unde statim iussit milites eum diligentius inquirere. Qui cum ad **tugurium** martyris peruenissent, mox se sanctus Albanus pro hospite ac magistro suo, ipsius habitu, id est **caracalla**, qua **uestiebatur**, **indutus**, militibus exhibuit, atque ad iudicem **uinctus** perductus est.

Contigit autem iudicem ea hora, qua ad eum Albanus adducebatur, aris adsistere, ac daemonibus hostias offerre. Cumque uidisset Albanum, mox ira **succensus** nimia, quod se ille ultro pro hospite, quem **susceperat**, militibus offerre, ac **discrimini** dare praesumsisset, ad **simulacra** daemonum, quibus adsistebat, eum iussit pertrahi: ‘Quia rebellem,’ inquit, ‘ac **sacrilegum celare** quam militibus reddere maluisti, ut **contemptor** diuum meritam blasphemiae suae **poenam lueret**, quaecumque illi debebantur **supplicia**, tu soluere habes, si a cultu nostrae religionis **discedere temtas**.’ At sanctus Albanus, qui se ultro persecutoribus fidei Christianum esse **prodiderat**, **nequaquam minas** principis metuit; sed **accinctus** armis militiae spiritualis, palam se iussis illius **parere** nolle pronuntiabat. Tum iudex: ‘Cuius,’ inquit, ‘familiae uel generis es?’ Albanus respondit: ‘Quid ad te

Britannia, ae, f.: Britannia vel Britania

Profero, -ferre, -tuli, -latum: produco

Saewio, -ire, -ii, itum: furiosus uiolens sum, valde excandesco

Studeo, -ere, -ui, --: do operam

Conspectio, -ere, -spexi, -spectum: animauerto

Respectus (respicio): prouisus (provideo)

Paulatim: de adiectiua “paulus, -a, -um” = paruus, non magnus. Si aliquid paulatim facis, partem perficis paulam, deinde alteram partem paulam, deinde aliam partem et cetera.

Edoceo, -ere, -cui -ctum: bene, penitus doceo

Nefandus, -a, -um: impius, scelerosus

Deputo, -are: ≈destino.

Penes: ≈apud

Mox: statim, confestim, sine mora

Succenseo/suscenseo, -ere, -sui, -sum: irascor, indignor, excandesco

Suscipio (succipio),

-ere, -cepi,

-ceptum: sustineo

Discrimen, -inis, n.:

periculum

Simulacrum, -i, n.:

imago, statua

Sacrilegus, -a, -um: impius, contra sacra

Celo, -are: occulto, concelo [aliquid uerbum tibi familiare?]

Contemptor/contemptor, -oris, m.: repudiator, qui aliquid negat uel minime aestimat

Poenam luo: poenam subeo, ie. castigor

Supplicium, -i, n.: tormentum

Discedo, -ere, -cessi, -cessum: relinquo, discedo, abeo, omitto

Temto, -are: tento/tempto, attento, experior

Ultrō: sponte suo, non rogatus uel coactus

Prodo, -ere, -didi, ditum: profero, ≈offero

Nequaquam: minime

Minae, -arum, f.: minatio

Accingo, -ere, -nxi, -nctum: armo

Pareo, -ere, -ui, paritum: obsequor, oboedio

pertinet, qua sim stirpe genitus? sed si ueritatem religionis audire desideras, Christianum iam me esse, Christianisque officiis **uacare** cognosce.’ Ait iudex: ‘Nomen tuum quaero, quod sine mora mihi insinua.’ At ille: ‘Albanus,’ inquit, ‘a parentibus uocor, et Deum uerum ac uiuum, qui uniuersa creauit, adoro semper, et colo.’ Tum iudex repletus iracundia dixit: ‘Si uis perennis uitae felicitate perfrui, diis magnis sacrificare ne differas.’ Albanus respondit: ‘Sacrificia haec, quae a uobis redduntur daemonibus, nec auxiliari subiectis possunt, nec supplicantium sibi desideria uel uota **complere**. **Quin immo**, quicumque his sacrificia simulacris obtulerit, aeternas inferni poenas pro mercede recipiet.’

His auditis, iudex nimio furore commotus, **caedi** sanctum Dei confessorem a tortoribus praecepit, **autumans** se **uerberibus**, quam uerbis non poterat, cordis eius **emollire** constantiam. Qui cum tormentis afficeretur acerrimis, patienter haec pro Domino, immo gaudenter ferebat. At ubi iudex illum tormentis superari, uel a cultu Christianae religionis reuocari non posse persensit, capite eum **plecti** iussit.

Cumque ad mortem duceretur, peruenit ad **flumen**, quod muro et **harena**, ubi **feriendus** erat, **meatu rapidissimo** diuidebatur; uiditque ibi non paruam hominum multitudinem utriusque sexus, condicionis diuersae et aetatis, quae sine dubio diuinitatis instinctu ad obsequium beatissimi confessoris ac martyris uocabatur, et ita fluminis ipsius occupabat **pontem**, ut intra uesperam transire uix posset. Denique cunctis pene egressis, iudex **sine obsequio** in ciuitate substiterat. Igitur sanctus Albanus, cui ardens inerat deuotio mentis ad martyrium ocuis peruenire, accessit ad torrentem, et dirigens ad caelum oculos, illico siccato **alueo**, uidit undam suis cecidisse ac uiam dedisse uestigiis. Quod cum inter alios etiam ipse **carnifex**, qui eum **percussurus** erat, uidisset, festinauit ei, ubi ad locum destinatum morti uenerat, occurrere, diuino nimirum admonitus instinctu, proiectoque ense, quem strictum tenuerat, pedibus eius aduoluitur, multum desiderans, ut cum martyre, uel pro martyre, quem percutere iuebatur, ipse potius **mereretur** percuti.

Vaco, -are: si alicui vacas, ad illud das operam

Perfruo, -i, -ctus: si aliquo perfrueris, ex eo gaudium capis, vel eo delectaris

Differo, differre, distuli, dilatatum: non statim facio, sed alio tempore

Votum, -i, n.: oratio, oratum

Complere: compleo, -ere, -evi, -etum ≈ concedo

Quin immo: adeo, at, contra

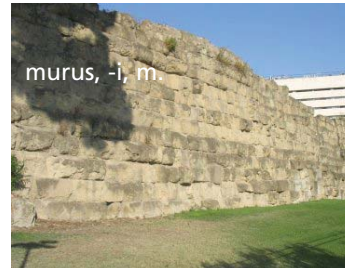
Caedo, -ere, cecidi, caesum: occido

Autumo, -are: dico, confermo

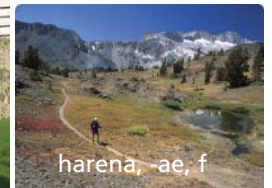
Emollio, -iri, -ii, -itum: mitigo

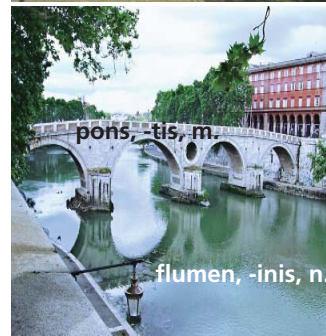
uerber, -eris, n.

murus, -i, m.

harena, -ae, f.

pons, -tis, m.

flumen, -inis, n.

meatus rapidissimus

Plecto, -ere, -: punio

Ferio, -ire: caedo

Sine obsequio: sine nullo qui substitit una cum eo

Alueus, -i, m.: fluminis fundus

Carnifex, -ficus, m.: qui caedit, occidit

Percutio, -ire, -cussi, -cussum: caedo, ferio, interficio.

Mereor, -eri, -itus: dignus esse aliquo